

Eiger a Mních

ŠTYRI TÝŽDNE POD EIGEROM

Zdeno Zibrin

Boj o severnú stenu Eigeru (Eigerward) môžeme prirovnať k zápasu o Nanga Parbat v Himalajách. Oba štíty majú spoločné veľké objektívne nebezpečenstvo. Oba štíty si vyžiadali už veľa životov horolezcov. Od prvého prelezania steny 22.–24. júla 1938 Kasparekom, Harrerom, Heckmaiom a Vörgom prešlo už 22 rokov. Za celý ten čas stenu dobyli iba 15-krát. Osemnásť horolezcov tu však našlo smrť.

Priamo zo zelene alpských lúk vo výške 2000 m sa dvíha severná stena Eigeru. Na spodnom okraji je niekoľko snehových polí, oddelených od skaly trhlinou, a hneď sa začínajú kolmé platne. Pilier, ktorý rozdeľuje stenu v spodnej časti, sa vypína strmo hore (tzv. 1. pilier). Vpravo od neho stena viac ustupuje. (Názov stena v tomto prípade nie je celkom priliehavý. Pripomína to skôr vápencový lom, kde sa prestalo náhle ťažiť a kde je pripravené veľa materiálu.) Týmto terénom postupuje každý podľa vlastného vkusu, musí sa však dostať na vrchol Rozlámaného piliera. (V tatranských rozmeroch by sme oba piliere určite nazvali vežami.) Tu treba už trochu liezť až k „ťažkej škáre“ (kval. 5). Ďalších 5 dĺžok nás dovedie k „Hinterstoisserovmu traverzu“, je to vlastne 20-metrový kyvadlový traverz. Nasleduje prvé ľadové pole (55°). Na druhé ľadové pole sa vychádza 12 m stienkou, potom ľadovým prahom (kval. 4). Druhé ľadové pole má sklon 55°. Treba vyjsť na jeho horný okraj, ďalej 40 m traverz vľavo až k „Hladidlu“ (pilier v tvare žehličky) a treba sa

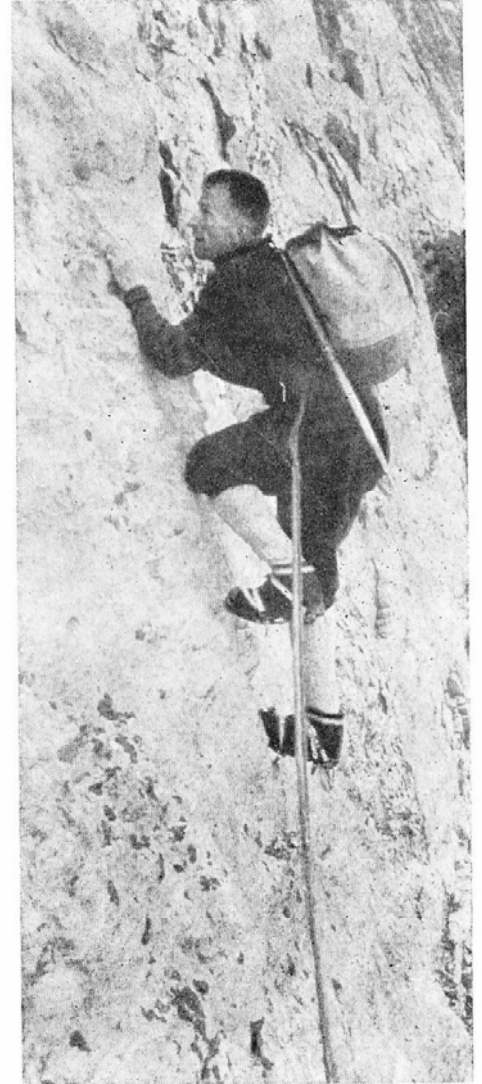
Kraťky
Slovenska

dostať na jeho hrebeň, kde je bivouak, v ktorom zahynul Sedlmayer a Mehringer (1 dĺžka kval. 5). Odtiaľ traverz na tretie ľadové pole (60°) a ďalej traverz až k „Rampe“. Po rampe 5 dĺžok so štvorkovými miestami, ďalej komínom a ľadovým zárezom k ľadovému poľu (55°). Ním 50 m hore, 20 m traverz vpravo a 40 m škárou (kval. 5) na začiatok tzv. „Traverzu bohov“, ktorý ide k „Pavúkovi“ (kval. 3). Hore Pavúkom (50°) až k jeho hornému ľavému okraju, kde sa začína kuloár. Ním hore (kval. 5), až na miesto, kde prechádza v zárez. Ďalej vpravo a po dvoch dĺžkach lana späť do hlavného kuloára. Odtiaľ je už ďalej žula. Škárou v kuloári (40 m) k previsu. Tu traverz po platniach vľavo do zárezu, ktorým sa vylezie 8 m hore. Opäť traverz vľavo 10 m na kazateľňu. Tu sa zlanuje vľavo na začiatok kolmého ľadového zárezu. Ním 4 dĺžky k vystupujúcemu hrebienu, a vpravo od neho ešte 4 dĺžky. Ďalej ľadovým poľom (50°) až na hrebeň (Mitteleggi), ktorý sa končí na vrchole.

Relatívna výška steny je 1800 m. K tomu treba pridať ešte asi 600 m traverzov. Asi 2/3 steny sú z vápenca, zvyšok zo žuly, ktorá sa však nepodobá pevnej, jednoliatej žule vo francúzskych Alpách. V stene držia skaly ako-tak spolu, keď sú pozliepané ľadom. Keď je málo ľadu, alebo príde odmäk, pre ustavičný pád kameňov stena je nezleziteľná. Ďalším vážnym nebezpečenstvom je náhly zvrät počasia, ktorý často prichádza veľmi neočakávane. Eiger, Mních a Jungfrau sú najsevernejšie alpské štyritisícovky, a atlantické frontálne poruchy ich zasahujú nezoslabené a nevyzúrené. V celej stene niet jednej ústupovej cesty a záchranná služba nejde do nej na záchranu. Eiger dáva ráz celým Bernským Alpám. Grindelwaldčania sú naň hrdí a majú pred ním rešpekt. Desiatky silných ďalekohľadov je zamierených do severnej steny, predávajú sa pohľadnice so zakreslenou cestou výstupu, mnohé hotely majú jej meno. Dokonca jestvuje bar „Die weisse Spinne“ (Biely pavúk). Z miestnych obyvateľov sa nik nepokúša zliezť severnú stenu, sú však radi, keď niekto do nej vlezie. Zubačka, idúca popod Eiger a ďalej v jeho masíve na sedlo Jungfrau 3457 m, je hneď preplnená, hotely pod stenou zvyšia penzie a vyšší je aj poplatok za použitie ďalekohľadu.

Poznali sme severnú stenu Eigeru z fotografií. Keď sme však stáli prvýkrát zoči-voči, dlho sme si zvykali na neočakávanú mohutnosť a na strmosť ľadových poľí. Legendárny Biely pavúk, ktorý má rozťahnuté svoje siete v hornej tretine steny, bol prilepený medzi kolmými a hladkými platňami. O pár dní sa možno svojimi čakami budeme presekávať jeho sieťami. Najprv však musí prísť 6–7 pekných dní, aby zmizol nový sneh, čo pokrýva stenu vo vrstve 50–60 cm až k jej úpätiu. Pekné počasie prišlo. Slnko rýchlo roztápalo nasnované pavučiny „Bieleho pavúka“.

Zo stanu tesne pod stenou sme mali skreslený pohľad na štít. Vrchol sa zdal veľmi blízko, veľmi ľahko dosiahnuteľný po SV hrebene, cez tzv. Mitteleggigrat. Okolo obeda začíname liezť na Mitteleggigrat. Terén je rozbitý, sutinové lavice a rampy sa striedajú s kolmými výšvihmi, cez ktoré tečie voda. Nimi treba preliezať na ďalšiu policu, potom opäť vodopád. Sme do nitky mokří. Utešujeme sa iba tým, že sa v chate usušíme. Snažíme sa čo najrýchlejšie dosiahnuť snehové polia pod hrebeňom, aby sme mohli rýchlejšie postupovať. Aké je však naše sklamanie, keď sneh je úplne kašovitý a vôbec nedrží. Dúfame, že sa udržíme aspoň na čakane, ktorý vrážame až do starého solídneho firnu, keby sa pod nami odtrhla lavína. Mačky sú nanič. Posledných 500 m musíme brodiť po kolená v ťažkom snehu. Znamená to, že je veľmi teplo, sneh nemal kedy sfirnovatieť. Sme už 3200 m vysoko, keď vychádzame na hrebeň. Zvedavo pozeráme na druhú stranu. Grindelwaldský ľadovec lemujú z jednej strany Schreckhorny, z druhej Fiescherhorny, s kolmými ľadovými severnými stenami. Naš hrebeň sa zrazu stáva ostrým. Na obe strany visia snehové previsy z nového, mokrého snehu a môžu sa každú chvíľu odtrhnúť. Ešte niekoľko dĺžok napätia a odväzujeme sa v neobhospo-

Prvé dĺžky v Eigeri

**Jungfrau. 4167 m.
Severná stena**

**V severnej stene
Mnícha**

darovanej chate Mitteleggi. Výstup trval dlhšie, ako sme čakali. Slnko už zapadá a stále ešte nemrzne. Ak sa neochladí, nebudeme môcť zajtra pokračovať vo výstupe na Eiger. Zo snehových polí padajú lavíny. Dúfame, že do rána spadne aj v žľabe, ktorým chceme zostúpiť.

V knihe návštev sa dozvedáme, že tohto roku sa dostalo do chaty iba 5 skupín a takmer všetky sa vzdali ďalšieho výstupu.

O 3. hod. sa budíme. Počasie sa nezmenilo, je stále teplo a sneh nezmrzol. Preto čo najskôr dolu, kým nevyjde slnko. Brodíme sa mäkkým snehom. Až v žľabe je sneh tvrdší. Lavína predsa len zišla pred nami.

Pri svetle baterky si zakladáme mačky na spodných snehových poliach a stúpame až k okrajovej trhline. Máme ťažké batohy, v prvých dĺžkach nám veľmi prekážajú. Okrem bivakového výstroja (peroviek, bivakových kompletov z pogumovaného silonu) je tam jedlo na 5 dní, 60-metrové lano, ktoré chceme nechať v Hinterstoiserovom traverze pre prípadný návrat, 30-metrové lano pre kyvadlové traverzy v hornej polovici steny, asi 6 ľadovcových a 15 skalných skôb, 14 karabín, stúpačky, slučky, kladivočakan a skladací čakan.

Ponad nás frčia skaly a kúsky ľadu. Máme ochranné prilby, a preto si to veľmi nevšímame. Sneh sa topí a miestami tečú celé vodopády. Je to ďalšie zlé znamenie. O 4. hod. ráno by malo byť vo výške 2500 m všetko na kosť zmrznuté. Stále hustejšie nachádzame stopy po našich predchodcoch, skoby, slučky, dokonca v „Ťažkej škáre“ je zavesené aj lano.

Konečne prišla chvíľa, keď som skladal pri Hinterstoiserovom traverze z batoha 60-metrové lano. Tešil som sa na to už od nástupu. Bolo 8 hodín, čas raňajkovať; sardinky, trocha chleba, med, kondenzovaná smotana, pomaranč. Je to prvá príležitosť rozhliadnuť sa po okolí. Frontálna porucha, čo sa večer ohlasovala so zapálenými zorami, bola už v bezprostrednej blízkosti. Zostávali nám dve možnosti: Preliezť Hinterstoiserov traverz a zostať spať v „Lastovičom hniezde“ na „Prvom ľadovom poli“, a ak budú podmienky, druhý deň pokračovať vo výstupe (mnohé lezecké družstvá použili túto taktiku), alebo sa vrátiť. Naše rozhodovanie urýchlili prvé kvapky dažďa. Skryli sme rezervnú „šesťdesiatku“ a začali zliezať. Pri zostupe sme našli potrhajúcu páperovú vestu, batoh, rozbitú Leicu a iný výstroj. Azda patrili horolezcom, čo boli v podobnej situácii ako my, ale nevedeli včas ustúpiť.

Nasledujúce 3 dni spôsobili výdatné dažde v celom Švajčiarsku záplavy. Sneh napadol až do 1800 m. Boli sme v podobnej situácii ako pri príchode. Nezaháľali sme. Aspoň v predstavách liezli sme tie najkrajšie alpské steny. Prehŕňali sme sa v sprievodcovi a kuli plány, kde pôjdeme, keď sa trocha zlepší počasie, v stene ktorého štítu budú cvendžať naše skoby, keď bude pekne? Preto keď sa jedného rána slnko konečne prebilo cez mraky, neboli sme v rozpakoch, čo robiť. Na trojdňovú túru sme rýchlo zbalení a v stane nechávame lístok 5. 9.–8. 9. Mönch (Nordwand) Kuchař-Zibrin.

Pomaly stúpame popri zubačke cez stanicu Klein Scheidegg, na Station Eigergletscher. Prebehneme cez Eigerský ľadovec a sme na úpäť Mnícha. Sutinovými políčkami stúpame popri starej chate Gugliho. Nová chata je ešte vysoko nad nami (2800 m) a ešte vyššie je vrchol Mnícha (4099 m.) Keď sa občas vynorí z hmly, vyberáme sprievodcu a študujeme stenu. No o tom, či sa nový sneh už zviazal so starým, či je nie lavinózny, presvedčíme sa zajtra. Stena je celá v novúčičkej bielej šate.

V chate pri obvyklých prácach nezabúdame pozorovať počasie. Všetko vyzerá v najlepšom poriadku: je jasno a mrzne. Zajtra sa hádam už dostaneme na vrchol.

Keď zvoní budík, nechce sa nám z drevených priční. Ved' je to po štyroch týždňoch v stane príjemná zmena. 4,30 hod. – vychádzame z chaty. Ešte v tme lezieme iba podľa citu sutinovými policami, prah-

**Aletschský ľadovec zo sedla
Mnícha**

Gletschhorn 3982 m

Walliské Alpy z Mnícha

mi a výšvihmi. Niekedy nám nohy vyletujú na platniach potiahnutých ľadovou glazúrou. Dávame však pozor. Keď si na snehu zakladáme mačky, je ešte šero. Len vrchol Jungfrau je osvetlený vychádzajúcim slnkom. Sme nedočkaví, a preto postupujeme súčasne. Svah je stále strmší, hroty Radanových mačiek mám tesne pred nosom. Cítíme únavu v lýtkach, lebo už dlhú chvíľu postupujeme iba po predných hrotoch. Nadväzujeme sa a ďalej rýchlo hore. V jednej ruke čakan, v druhej ľadovcová skoba. Na tvrdom firne sa stúpa ako po rebríku. V dĺžke 60 m vykopávame pohodlné stupy, aby sme si oddýchli a dobrali kamaráta. Tento štafetový beh sa skončil pod kolmým ľadopádcom. Nezostávalo nám iné, iba poctivo vysekať každý stup, občas v previsnutých úsekoch zabiť skobu.

Jungfrau Joch je už pod nami. Turisti, čo sa vyviezli zubačkou, opaľujú sa na ľadovci. Nám je však zima, a preto sa ponáhľame nahor za slnkom. Z 1400-metrovej výšky steny máme ešte veľa pred sebou. Konečne nám slnko udrelo do tváří. Lezenie po ostrom hrebeni je úchvatné. Pod nami Aletschský ľadovec, na horizonte Matterhorn, Monte Rosa, Finsteraarhorn, Gletschhorn. Hrebeň je úzky. Treba sa sústrediť na lezenie, zrak mi však stále zabieha na okolité štíty, čo sú ešte vyššie ako my. Dostaneme sa niekedy aj tam? Medzitým sa veľmi oteplilo. Prvé lavíny hučia v dolinách. Teraz by sme si radi oddýchli. Nemôžeme. Záveje na hrebeni hrozia zrútením. Až na vrchole. Je 10,30 hod., keď sme dosiahli vrchol. Iba chvíľu sme tu pobudli, aby sme si stisli pravice a stlačili uzávierku aparátu, a hneď začíname zostupovať. Balansovanie na návejoch by bolo príjemnejšie, keby sneh bol tvrdý. Rýchlo a opatrne sme zišli na ľadovec.

Aby sme sa čo najrýchlejšie dostali na Alpigl, kde je náš stan, chceme sa dve zastávky odviezť jungfrauskou zubačkou z južného svahu Eigeru cez masív na severnú stranu. Vystupujeme preto do vyšného sedla Mnicha, aby sme prešli na Bergli Gletscher, po ktorom zostúpime na Eismeerstation. V hlbokom, mokrom snehu treba poctivo vydrieť každý meter výšky. Zostup už ide ľahšie, lebo sneh je tu prachový. Ako sa svah stáva prudším, pribúda serakov a trhlín. V tom prípade nám vyhovuje nový sneh, lebo trhliny sú preklenuté snehovými mostami. Už vidíme vetracie otvory stanice zubačky v južnej stene Eigeru, keď sa ocitáme v pravom labyrinte, v ľadovom bludišti. Zlanujeme do širokej trhliny, po jej dne sa dostávame opäť bližšie k cieľu. Trhlina sa odrazu rozostupuje a prehlbuje. Vysekávame si cestu takmer kolmou stienkou na naklonený serak. Serak sa spája s druhým, tvorí okno do inej trhliny. Zdá sa, že nový sneh, ktorého je veľa, tvorí dosť pevné dno. Odhodlávame sa asi na štvor metrový skok. Ako postupujeme po dne trhliny, uzatvárajú sa oba okraje. Je z toho pravá ľadová jaskyňa. Už sme v celkom úzkej chodbe, zvažujúcej sa prudko dolu. Späť by sme sa teraz už aj tak nedostali, musíme ísť dopredu. Ako v tobogáne sa spúšťame dolu kolmým komínom. Vyúsťuje v širokej trhlíne, ktorej dno je zavalené spadnutými serakmi. Trhlina nie je veľmi hlboká; steny má sklonené a ľahko sa dostávame von. Pozorne si prezeráme ďalšiu cestu, aby sme sa opäť niekde „nezakliesnili“. Najhoršie máme za sebou. Ešte niekoľko trhlín a vliezame do južnej steny Eigeru vetracími otvormi. Dozorca železnice sa divil, keď sme sa tu objavili. Ochotne nám vyjednáva miesto v najbližšom vlaku. Keď vychádzame z tunela, sme na Eigergletscher Station. Z úsporných dôvodov ideme ďalej pešo. Je nedeľa, a všade je plno výletníkov, najmä pri ďalekohľadoch. Pri jednom nás zastavujú: „Blahoželáme vám, šli ste veľmi rýchlo, celý čas sme vás sledovali...“

Večer, keď v stane varíme obed, večeru a zajtrajšie raňajky, zapaľujú sa na severozápade opäť zore. Do rána ozaj napadlo 40 cm snehu. Nový sneh máme aj pri stane. Tentoraz nás teda Eiger striasol zo seba. Je už 19. septembra – musíme sa vrátiť domov. Lúčime sa s Eigerom, no nie navždy! To lano mu len tak nedarujeme!